

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

27. listopadu 2007*

Ve věci C-435/06,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Korkein hallinto-oikeus (Finsko) ze dne 13. října 2006, došlým Soudnímu dvoru dne 17. října 2006, v řízení

C,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas a A. Tizzano, předsedové senátů, R. Schintgen, J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), R. Silva de Lapuerta, J.-C. Bonichot, T. von Danwitz a A. Arabadžev, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

* Jednací jazyk: finština.

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za paní C M. Fredmanem, asianajaja,
- za finskou vládu A. Guimaraes-Purokoski, jako zmocněnkyní,
- za německou vládu M. Lummou, jako zmocněncem,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem a A.-L. During, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu H. G. Sevenster, jako zmocněnkyní,
- za slovenskou vládu J. Čorbou, jako zmocněncem,
- za švédskou vládu A. Krusem, jako zmocněncem,

— za Komisi Evropských společenství M. Wilderspinem a P. Aaltem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 20. září 2007,

vydává tento

Rozsudek

- ¹ Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243), ve znění nařízení Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004 (Úř. věst. L 367, s. 1, dále jen „nařízení č. 2201/2003“).
- ² Tato žádost byla podána v rámci žaloby podané paní C, matkou dětí A a B, proti rozhodnutí Oulun hallinto-oikeus [správní soud Oulu (Finsko)], jímž bylo potvrzeno rozhodnutí finské policie, kterým bylo nařízeno předání těchto dětí švédským orgánům.

Právní rámec

Právo Společenství

- ³ Společné prohlášení č. 28 o severské spolupráci, připojené k Závěrečnému aktu Smlouvy o podmínkách přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 1994, C 241, s. 21, a Úř. věst. 1995, L 1, s. 1), stanoví:

„Smluvní stany berou na vědomí, že Švédsko, Finsko a Norsko mají v úmyslu jako členové Evropské unie pokračovat zcela v souladu s právem Společenství a ostatními ustanoveními Smlouvy o Evropské unii v severské spolupráci mezi sebou navzájem, jakož i s jinými zeměmi a územími.“ *(neoficiální překlad)*

- ⁴ Pátý bod odůvodnění nařízení č. 2201/2003 zní takto:

„V zájmu zajištění rovnosti všech dětí se toto nařízení vztahuje na veškerá rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti, včetně opatření k ochraně dítěte, bez jakýchkoliv vazeb na řízení ve věcech manželských.“

5 Článek 1 tohoto nařízení stanoví:

„1. Toto nařízení se bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se

[...]

b) přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.

2. Věci uvedené v odst. 1 písm. b) se mohou zejména týkat

a) práva péče o dítě a práva na styk s dítětem;

[...]

d) umístění dítěte do pěstounské rodiny nebo ústavní péče;

[...]“

6 Podle článku 2 nařízení č. 2201/2003:

„Pro účely tohoto nařízení:

1. „soud“ zahrnuje všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení podle článku 1;

[...]

4. „rozhodnutím“ se rozumí rozhodnutí [...] týkající se rodičovské zodpovědnosti, vydané soudem členského státu, bez ohledu na to, jak je označeno, včetně výrazů „rozhodnutí“, „rozsudek“, „usnesení“ nebo „nařízení“;

[...]

7. „rodičovskou zodpovědností“ se rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou. Tento pojem zahrnuje především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem;

[...]

9. „právem péče o dítě“ se rozumějí práva a povinnosti týkající se péče osoby o dítě, a zejména právo určit místo bydliště dítěte;

[...]“

- 7 Článek 8 odst. 1 tohoto nařízení stanoví:

„Soudy členského státu jsou příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.“

- 8 Podle čl. 16 odst. 1 písm. a) uvedeného nařízení:

„Za zahájení řízení u soudu se považuje okamžik, kdy:

- a) návrh na zahájení řízení nebo jiná obdobná písemnost byl podán k soudu za předpokladu, že navrhovatel následně neopomněl přijmout opatření požadovaná pro doručení odpůrci.“

9 Článek 59 nařízení č. 2201/2003 zní takto:

„1. Aniž jsou dotčeny články 60, 63, 64 a odstavec 2 tohoto článku, nahrazuje toto nařízení mezi členskými státy smlouvy platné v okamžiku vstupu tohoto nařízení v platnost, které byly uzavřeny mezi dvěma nebo více členskými státy ve věcech upravených tímto nařízením.

2.a) Finsko a Švédsko mají možnost prohlásit, že se na jejich vzájemné vztahy zcela nebo zčásti použije Úmluva ze dne 6. února 1931 mezi Dánskem, Finskem, Islandem, Norskem a Švédskem zahrnující ustanovení mezinárodního práva soukromého o manželství, osvojení a poručnictví, spolu se závěrečným protokolem k této úmluvě, namísto pravidel obsažených v tomto nařízení. Tato prohlášení se připojí k tomuto nařízení a zveřejní se v *Úředním věstníku Evropské unie*. Tato prohlášení je možné kdykoli zcela nebo zčásti odvolat.

[...]“

10 Podle článku 64 tohoto nařízení:

„1. Toto nařízení se použije pouze na soudní řízení zahájená, na veřejné listiny přijaté nebo na dohody uzavřené mezi stranami po dni použitelnosti tohoto nařízení stanoveném v článku 72.

2. Rozhodnutí vydaná po dni použitelnosti tohoto nařízení v řízeních zahájených před tímto dnem, ale po vstupu nařízení [Rady] (ES) č. 1347/2000 [ze dne 29. května 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti obou manželů k dětem (Úř. věst. L 160, s. 19; Zvl. vyd. 19/01, s. 209)] v platnost, jsou uznávána a vykonávána v souladu s kapitolou III tohoto nařízení, jestliže příslušnost soudu byla určena na základě pravidel, která jsou v souladu s pravidly uvedenými buď v kapitole II tohoto nařízení, nebo v nařízení [...] č. 1347/2000, nebo ve smlouvě uzavřené mezi členským státem původu a dožádaným členským státem, která byla platná v době zahájení řízení.

[...]“

- ¹¹ Nařízení č. 2201/2003 podle svého článku 72 vstoupilo v platnost dnem 1. srpna 2004 a použilo se ode dne 1. března 2005, s výjimkou článků 67, 68, 69 a 70, které se použily ode dne 1. srpna 2004.

Vnitrostátní právní řády

- ¹² Švédský zákon o zvláštních ustanoveních na ochranu nezletilých (lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, SFS 1990, č. 52) stanoví opatření k ochraně dětí, jakými jsou převzetí péče o dítě a jeho umístění proti vůli rodičů. Je-li ohroženo zdraví nebo vývoj dítěte, může sociální výbor obce navrhnout u länsrätt (oblastní správní soud) přijetí odpovídajících opatření. V naléhavých případech může sociální výbor obce nařídit nejprve sám ochranná opatření, která musí být následně schválena länsrätt.

- 13 Podle čl. 1 odst. 1 finského zákona o předání osoby islandským, norským, švédským nebo dánským orgánům za účelem výkonu rozhodnutí o převzetí péče nebo léčení [laki huoltoja tai hoitoa koskevan päätöksen täytäntöönpanoa varten tapahtuvasta luovuttamisesta Islantiin, Norjaan, Ruotsiin tai Tanskaan (761/1970), dále jen „zákon 761/1970“] může být ten, o koho má být na základě rozhodnutí islandských, norských, švédských nebo dánských orgánů pečováno nebo kdo má být léčen, předán podle tohoto zákona na základě návrhu na výkon tohoto rozhodnutí Finskem příslušnému státu.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 14 Dne 23. února 2005 rozhodl sociální výbor města L (Švédsko) o okamžitém převzetí péče o děti A a B, které měly bydliště v tomto městě, za účelem jejich umístění do pěstounské rodiny. Dítě A, narozené v roce 2001, a dítě B, narozené v roce 1999, mají obě finskou státní příslušnost, přičemž dítě B má i švédskou státní příslušnost.
- 15 Dne 1. března 2005 se paní C spolu s dětmi A a B přestěhovala do Finska. K pobytu v tomto členském státě se přihlásila dne 2. března 2005. Finské orgány zapsaly tento nový pobyt do evidence dne 10. března 2005, s účinností k 1. březnu 2005.
- 16 Rozhodnutí sociálního výboru města L bylo dne 3. března 2005 potvrzeno länsrätten i K län [oblastní správní soud v K (Švédsko)], kterému byla věc předložena dne 25. února 2005. Švédské právo stanoví tento postup soudního schválení ve všech případech, kdy k převzetí péče o dítě došlo bez souhlasu rodičů.

- 17 Kamarrätten i M [odvolací správní soud v M (Švédsko)] připustil, že věc spadá do příslušnosti švédských soudů, a zamítl opravný prostředek podaný paní C proti rozhodnutí länsrätten i K län.
- 18 Tato příslušnost švédských soudů byla dne 20. června 2006 potvrzena Regeringsrätten [nejvyšší správní soud (Švédsko)].
- 19 V den vyhlášení rozhodnutí länsrätten i K län požádala švédská policie finskou policii města H, kde byly obě děti ubytovány u své babičky, o pomoc při výkonu tohoto rozhodnutí. Tato žádost byla předložena na základě zákona 761/1970.
- 20 Rozhodnutím ze dne 8. března 2005 nařídila finská policie předání dětí A a B švédským orgánům. Paní C podala žalobu proti tomuto rozhodnutí k Oulun hallinto-oikeus, který tuto žalobu zamítl.
- 21 Paní C se tedy odvolala ke Korkein hallinto-oikeus (nejvyšší správní soud), který měl za to, že pro rozhodnutí sporu v původním řízení nezbytně potřebuje výklad rozsahu působnosti nařízení č. 2201/2003.
- 22 Korkein hallinto-oikeus uvádí, že rozhodnutí o převzetí péče o dítě a o jeho umístění má ve Finsku veřejnoprávní povahu, a zabývá se otázkou, zda lze takové rozhodnutí zahrnout pod pojem „občanskoprávní věci“ uvedený v tomto nařízení. Krom toho vzhledem k tomu, že ochrana dětí vyžaduje ve Finsku přijetí nikoli jednoho, ale celé řady rozhodnutí, klade si tento soud rovněž otázku, zda se uvedené nařízení týká zároveň převzetí péče o děti a jejich umístění, nebo pouze rozhodnutí o jejich umístění.

23 Za těchto podmínek se Korkein hallinto-oikeus rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) a) Je nařízení [...] č. 2201/2003 [...] použitelné na výkon takového rozhodnutí o okamžitém převzetí péče o dítě a o jeho umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny, jaké je předmětem projednávané věci, ve všech jeho částech, bylo-li toto rozhodnutí vydáno formou jediného rozhodnutí přijatého v rámci pravidel veřejného práva na ochranu dítěte?
- b) Není-li tomu tak, je nařízení [č. 2201/2003] vzhledem ke svému čl. 1 odst. 2 písm. d) použitelné jen na tu část rozhodnutí, která se týká umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny?
- c) Je v posledně uvedeném případě nařízení [č. 2201/2003] použitelné na rozhodnutí o umístění, které je součástí rozhodnutí o převzetí péče, i když rozhodnutí o převzetí péče, na kterém je rozhodnutí o umístění závislé, podléhá právní úpravě vzájemného uznávání a výkonu rozsudků a správních rozhodnutí, kterou dotyčné členské státy harmonizovaly v rámci spolupráce?
- 2) Je s ohledem na skutečnost, že nařízení [č. 2201/2003] nezmiňuje tuto z podnětu Rady severských zemí harmonizovanou právní úpravu uznávání a výkonu rozhodnutí o umístění, která mají veřejnoprávní povahu, a že zohledňuje pouze odpovídající smlouvu přijatou v občanskoprávní oblasti, přesto v případě kladné odpovědi na první otázku písm. a) možné použít na převzetí péče o dítě dotčenou harmonizovanou právní úpravu, která je založena na bezprostředním uznání a výkonu správních rozhodnutí formou spolupráce správních orgánů?

- 3) Je v případě kladné odpovědi na první otázku písm. a) a záporné odpovědi na druhou otázku a s ohledem na článek 72 a čl. 64 odst. 2 nařízení [č. 2201/2003], jakož i na uvedenou harmonizovanou právní úpravu severských zemí o rozhodnutích o převzetí péče, která mají veřejnoprávní povahu, uvedené nařízení [č. 2201/2003] *ratione temporis* použitelné ve věci, ve které švédské orgány své rozhodnutí týkající se jak okamžitého převzetí péče, tak i umístění do rodiny přijaly dne 23. února 2005 a předložily rozhodnutí o okamžitém převzetí péče dne 25. února 2005 k potvrzení länsrätt, který je schválil dne 3. března 2005?“

K předběžným otázkám

K první otázce písm. a)

- ²⁴ Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán tak, že se jednak použije na jediné rozhodnutí, které nařizuje okamžité převzetí péče o dítě a jeho umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny, a že toto rozhodnutí dále spadá pod pojem „občanskoprávní věci“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud bylo přijato v rámci pravidel veřejného práva na ochranu dítěte.
- ²⁵ Pokud jde o rozhodnutí o převzetí péče o dítě, je třeba určit, zda se toto rozhodnutí týká rodičovské zodpovědnosti, a zda tudíž spadá do působnosti nařízení č. 2201/2003.

- 26 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že nařízení č. 2201/2003 se podle svého čl. 1 odst. 1 písm. b) bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti. Podle čl. 2 bodu 1 tohoto nařízení se mimoto „soudem“ rozumějí všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti uvedeného nařízení.
- 27 Podle čl. 2 bodu 7 téhož nařízení se „rodičovskou zodpovědností“ rozumějí veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou, především právo péče o dítě a právo na styk s dítětem.
- 28 Převzetí péče o dítě není výslovně uvedeno mezi věcmi, které se podle čl. 1 odst. 2 uvedeného nařízení týkají rodičovské zodpovědnosti.
- 29 Tato okolnost však nemůže vyloučit rozhodnutí o převzetí péče o dítě z působnosti nařízení č. 2201/2003.
- 30 Použití výrazu „zejména“ v čl. 1 odst. 2 tohoto nařízení totiž znamená, že výčet obsažený v tomto ustanovení má demonstrativní charakter.

- 31 Z pátého bodu odůvodnění nařízení č. 2201/2003 mimoto vyplývá, že v zájmu zajištění rovnosti všech dětí se toto nařízení vztahuje na veškerá rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti, včetně opatření k ochraně dítěte.
- 32 Rozhodnutí o převzetí péče o dítě, jakým je rozhodnutí dotčené ve věci v původním řízení, přitom svou povahou patří mezi veřejná opatření, jejichž cílem je uspokojování potřeb ochrany a pomoci nezletilým.
- 33 Ze spisu předloženého Soudnímu dvoru mimoto vyplývá, že ve Finsku má převzetí péče o dítě za následek přiznání pravomoci sociálním výborům tohoto členského státu určit místo bydliště tohoto dítěte. Toto opatření může mít vliv na výkon práva péče o dítě, které podle čl. 2 bodu 9 nařízení č. 2201/2003 zahrnuje právě právo určit toto místo bydliště. Tato pravomoc tedy souvisí s rodičovskou zodpovědností, neboť podle čl. 1 odst. 2 písm. a) tohoto nařízení představuje právo na péči o dítě jednu z věcí, které jsou předmětem této zodpovědnosti.
- 34 Pokud jde o umístění, je třeba poukázat na to, že podle čl. 1 odst. 2 písm. d) nařízení č. 2201/2003 patří umístění dítěte do pěstounské rodiny nebo ústavní péče k věcem, které jsou předmětem rodičovské zodpovědnosti.
- 35 Jak uvedla generální advokátka v bodě 28 svého stanoviska, jsou převzetí péče o dítě a jeho umístění v úzkém vzájemném vztahu v tom smyslu, že převzetí péče o dítě může být samostatně přijato pouze jako dočasné opatření a že umístění dítěte proti vůli rodičů je možné pouze tehdy, pokud příslušný orgán již dříve převzal péči o toto dítě.

- 36 Za těchto podmínek by vyloučení rozhodnutí o převzetí péče o dítě z působnosti nařízení č. 2201/2003 mohlo ohrozit účinnost tohoto nařízení v členských státech, kde ochrana dětí, včetně jejich umístění, vyžaduje přijetí vícero rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že v jiných členských státech je tato ochrana zajištěna jediným rozhodnutím, mohlo by být mimoto rovněž ohroženo rovné zacházení s dotýcnými dětmi.
- 37 Pokud jde o nařízení č. 2201/2003, je třeba určit, zda je použitelné na rozhodnutí o převzetí péče o dítě a jeho umístění, která mají veřejnoprávní povahu.
- 38 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 zakotvuje zásadu, že oblast působnosti tohoto nařízení je vymezena na „občanskoprávní věci“, aniž by však definoval obsah a dosah tohoto pojmu.
- 39 Je třeba připomenout, že v rámci úmluvy ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění úmluvy ze dne 9. října 1978 o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska (Úř. věst. L 304, s. 1 a – pozměněné znění – s. 77), úmluvy ze dne 25. října 1982 o přistoupení Řecké republiky (Úř. věst. L 388, s. 1), úmluvy ze dne 26. května 1989 o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky (Úř. věst. L 285, s. 1) a úmluvy ze dne 29. listopadu 1996 o přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského

království (Úř. věst. 1997, C 15, s. 1, dále jen „Bruselská úmluva“), měl Soudní dvůr příležitost vyložit pojem „občanské a obchodní věci“ uvedený v čl. 1 prvním pododstavci první větě této úmluvy.

40 Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že s cílem zajistit v rámci možností rovnost a jednotu práv a povinností vyplývajících z Bruselské úmluvy pro smluvní státy a zúčastněné osoby, je nutné nevykládat podmínky uvedeného ustanovení jako pouhý odkaz na vnitrostátní právo jednoho nebo druhého dotčeného státu. Pojem „věci občanské a obchodní“ musí být považován za autonomní pojem, který je nutno vykládat s odkazem jednak na cíle a systém uvedené úmluvy, a jednak na obecné zásady vyvozené ze všech vnitrostátních právních řádů (viz rozsudek ze dne 15. února 2007, Lechouritou a další, C-292/05, Sb. rozh. s. I-1519, bod 29 a citovaná judikatura).

41 Ačkoli švédská vláda spolu s žalobkyní v původním řízení, ostatními členskými státy, které předložily vyjádření, a Komisí Evropských společenství připouští, že pojem „občanskoprávní věci“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 musí být v právu Společenství rovněž vykládán autonomně, tato vláda uvádí, že rozhodnutí o převzetí péče o dítě a o jeho umístění, které zahrnuje výkon veřejné moci, nespadá do působnosti tohoto nařízení.

42 Švédská vláda se na podporu své teze dovolává judikatury Soudního dvora, podle níž sice některé spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva mohou spadat do působnosti Bruselské úmluvy, to však neplatí, pokud veřejný orgán jedná při výkonu veřejné moci (rozsudky ze dne 1. října 2002, Henkel, C-167/00, Recueil, s. I-8111, body 26 a 30, a ze dne 15. května 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Recueil, s. I-4867, bod 22).

43 Podle švédské vlády si lze stěží představit jiné rozhodnutí, jež by zjevněji vycházelo z výkonu veřejné moci, než rozhodnutí, jímž se nařizuje převzetí péče o dítě, které může za určitých okolností dokonce zbavit toto dítě jeho svobody.

44 S tímto výkladem čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 nelze souhlasit.

45 Vzhledem k tomu, že pojem „občanskoprávní věci“ musí být vykládán s ohledem na cíle nařízení č. 2201/2003, by totiž byl samotný cíl vzájemného uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech rodičovské zodpovědnosti zjevně ohrožen, kdyby rozhodnutí o převzetí péče o dítě a o jeho umístění, která v některých členských státech mají veřejnoprávní povahu, měla být z tohoto jediného důvodu vyloučena z působnosti tohoto nařízení. V tomto kontextu je třeba uvést, že z ustanovení čl. 1 odst. 1 a čl. 2 bodu 1 nařízení č. 2201/2003 vyplývá, že soudní organizace členských států ani svěřené pravomoci správním orgánům nemohou mít vliv na rozsah působnosti tohoto nařízení ani na výklad pojmu „občanskoprávní věci“.

46 Pojem „občanskoprávní věci“ musí být tudíž vykládán autonomně.

47 Pouze jednotné použití nařízení č. 2201/2003 v členských státech, které vyžaduje, aby rozsah působnosti tohoto nařízení byl vymezen právem Společenství, a nikoli vnitrostátními právními řády, může zajistit uskutečnění cílů sledovaných tímto nařízením, mezi něž patří rovné zacházení se všemi dotýčenými dětmi.

- 48 Tento cíl je podle pátého bodu odůvodnění nařízení č. 2201/2003 zajištěn pouze tehdy, pokud veškerá rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti spadají do působnosti tohoto nařízení.
- 49 Tato zodpovědnost je v čl. 2 bodě 7 uvedeného nařízení definována široce v tom smyslu, že zahrnuje veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou.
- 50 Jak uvedla generální advokátka v bodě 44 svého stanoviska, není v tomto ohledu podstatné, zda je rodičovská zodpovědnost dotčena ochranným opatřením státu nebo rozhodnutím, které je vydáno z podnětu nositele nebo nositelů práva péče o dítě.
- 51 Pojem „občanskoprávní věci“ musí být tedy vykládán tak, že může zahrnovat i opatření, která mají z pohledu práva členského státu veřejnoprávní povahu.
- 52 Tento výklad je mimoto podpořen desátým bodem odůvodnění nařízení č. 2201/2003, podle kterého toto nařízení nemá být použito „ve věcech týkajících se veřejnoprávních opatření obecné povahy ve věci vzdělání nebo zdraví“. Toto vyloučení potvrzuje, že zákonodárce Společenství neměl v úmyslu vyloučit z působnosti uvedeného nařízení všechna veřejnoprávní opatření.

- 53 Ve světle výše uvedených úvah je třeba na první otázku písm. a) odpovědět, že čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán tak, že jediné rozhodnutí, které nařizuje okamžité převzetí péče o dítě a jeho umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny, spadá pod pojem „občanskoprávní věci“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud toto rozhodnutí bylo přijato v rámci pravidel veřejného práva na ochranu dítěte.

K první otázce písm. b) a c)

- 54 Předkládající soud položil tyto otázky pouze pro případ, že by Soudní dvůr v odpovědi na první otázku písm. a) vyložil pojem „občanskoprávní věci“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 tak, že nezahrnuje jediné rozhodnutí, které nařizuje okamžité převzetí péče o dítě a jeho umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny, pokud toto rozhodnutí bylo přijato v rámci pravidel veřejného práva na ochranu dítěte.
- 55 S ohledem na odpověď na první otázku písm. a) není důvodné odpovídat na první otázku písm. b) a c).

K druhé otázce

- 56 Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno tak, že se harmonizovaná vnitrostátní úprava týkající se uznávání

a výkonu správních rozhodnutí o převzetí péče o osoby a o jejich umístění, přijatá v rámci spolupráce mezi severskými státy, může použít na rozhodnutí o převzetí péče o dítě, které spadá do působnosti uvedeného nařízení, pokud to toto nařízení nestanoví.

- 57 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury má vnitrostátní soud pověřený v rámci své pravomoci použitím norem práva Společenství povinnost zajistit plný účinek těchto norem podle potřeby i tak, že ze své vlastní pravomoci ponechá nepoužité jakékoli odporující ustanovení vnitrostátních právních předpisů (viz zejména rozsudky ze dne 9. března 1978, *Simmenthal*, 106/77, *Recueil*, s. 629, body 21 až 24; ze dne 19. června 1990, *Factortame* a další, C-213/89, *Recueil*, s. I-2433, body 19 až 21, a ze dne 18. července 2007, *Lucchini*, C-119/05, *Sb. rozh.* s. I-6199, bod 61).
- 58 Nařízení č. 2201/2003 podle svého čl. 59 odst. 1 nahrazuje mezi členskými státy smlouvy, které mezi nimi byly uzavřeny a které se týkají věcí upravených tímto nařízením.
- 59 Podle čl. 59 odst. 2 písm. a) uvedeného nařízení „Finsko a Švédsko mají možnost prohlásit, že se na jejich vzájemné vztahy zcela nebo zčásti použije Úmluva ze dne 6. února 1931 mezi Dánskem, Finskem, Islandem, Norskem a Švédskem zahrnující ustanovení mezinárodního práva soukromého o manželství, osvojení a poručnictví, spolu se závěrečným protokolem k této úmluvě, namísto pravidel obsažených v tomto nařízení“.
- 60 Jedná se o jediné ustanovení představující odchylku od pravidla uvedeného v bodě 58 tohoto rozsudku. Jako takové musí být vykládáno restriktivně.

- 61 Spolupráce mezi severskými státy v oblasti uznávání a výkonu správních rozhodnutí o převzetí péče o osoby nebo o jejich umístění není uvedena mezi výjimkami taxativně vyjmenovanými v nařízení č. 2201/2003.
- 62 Harmonizovaná vnitrostátní úprava, jakou je zákon 761/1970, se tedy nemůže použít na rozhodnutí o převzetí péče o dítě a o jeho umístění spadající do působnosti nařízení č. 2201/2003.
- 63 Tento závěr není vyvrácen společným prohlášením č. 28 o severské spolupráci.
- 64 Podle uvedeného prohlášení se totiž členské státy Evropské unie, které se připojily k severské spolupráci, zavázaly pokračovat v této spolupráci v souladu s právem Společenství.
- 65 Z toho plyne, že tato spolupráce musí dodržovat zásady zakotvené v právním řádu Společenství.
- 66 Na druhou otázku je tedy třeba odpovědět, že nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno tak, že harmonizovanou vnitrostátní úpravu týkající se uznávání a výkonu správních rozhodnutí o převzetí péče o osoby a o jejich umístění, přijatou v rámci severské spolupráce, nelze použít na rozhodnutí o převzetí péče o dítě, které spadá do působnosti tohoto nařízení.

Ke třetí otázce

- ⁶⁷ Podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno tak, že se *ratione temporis* použije v takové věci, jako je věc v původním řízení.
- ⁶⁸ Z článku 64 odst. 1 a z článku 72 nařízení č. 2201/2003 vyplývá, že se toto nařízení použije pouze na soudní řízení zahájená, na veřejné listiny přijaté nebo na dohody uzavřené mezi stranami po 1. březnu 2005.
- ⁶⁹ Článek 64 odst. 2 tohoto nařízení mimoto stanoví, že „[r]ozhodnutí vydaná po dni použitelnosti tohoto nařízení v řízeních zahájených před tímto dnem, ale po vstupu nařízení [...] č. 1347/2000 v platnost, jsou uznávána a vykonávána v souladu s kapitolou III tohoto nařízení, jestliže příslušnost soudu byla určena na základě pravidel, která jsou v souladu s pravidly uvedenými buď v kapitole II tohoto nařízení, nebo v nařízení [...] č. 1347/2000, nebo ve smlouvě uzavřené mezi členským státem původu a dožádaným členským státem, která byla platná v době zahájení řízení“.
- ⁷⁰ V takové věci, jako je věc v původním řízení, je nařízení č. 2201/2003 použitelné pouze tehdy, jsou-li splněny všechny tři kumulativní podmínky uvedené v předchozím bodě tohoto rozsudku.
- ⁷¹ Pokud jde o první z těchto podmínek, je třeba konstatovat, že podle předkládajícího soudu, který je jediný příslušný pro posouzení skutkového stavu ve věci v původním řízení, je rozhodnutím, jež má být vykonáno, rozhodnutí länsrätten i K län ze dne 3. března 2005. Rozhodnutí tedy bylo vydáno po dni použitelnosti nařízení č. 2201/2003.

- 72 Pokud jde o druhou stanovenou podmínku, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že řízení o převzetí péče o děti A a B bylo zahájeno „na podzim roku 2004“, tedy přede dnem použitelnosti nařízení č. 2201/2003, avšak po vstupu nařízení č. 1347/2000 v platnost, k němuž podle článku 46 posledně uvedeného nařízení došlo dne 1. března 2001. Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda tomu tak skutečně je.
- 73 Pokud jde o třetí podmínku uvedenou v bodě 69 tohoto rozsudku, je třeba uvést následující úvahy.
- 74 Podle čl. 8 odst. 1 nařízení č. 2201/2003 jsou soudy členského státu příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu.
- 75 Rozhodnutím ze dne 20. června 2006 potvrdil Regeringsrätten na základě vnitrostátního práva příslušnost švédských soudů ve věci. Tento soud měl za to, že ke dni, kdy sociální výbor zahájil šetření ohledně rodinné situace dětí A a B, měly tyto děti své bydliště ve Švédsku, v obvodu länsrätten i K län.
- 76 Z toho vyplývá, že podle čl. 64 odst. 2 nařízení č. 2201/2003 jsou pravidla o příslušnosti použitá na základě vnitrostátního práva v souladu s pravidly, která stanoví toto nařízení. V důsledku toho je třetí stanovená podmínka splněna.

- 77 S ohledem na výše uvedené je třeba na třetí otázku odpovědět, že s výhradou posouzení skutkového stavu, k němuž je příslušný pouze předkládající soud, musí být nařízení č. 2201/2003 vykládáno tak, že je použitelné *ratione temporis* v takové věci, jako je věc v původním řízení.

K nákladům řízení

- 78 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 1 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění nařízení Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004, musí být vykládán tak, že jediné rozhodnutí, které nařizuje okamžité převzetí péče o dítě a jeho umístění mimo vlastní rodinu do pěstounské rodiny, spadá pod pojem „občanskoprávní věci“ ve smyslu tohoto ustanovení, pokud toto rozhodnutí bylo přijato v rámci pravidel veřejného práva na ochranu dítěte.

- 2) **Nařízení č. 2201/2003, ve znění nařízení č. 2116/2004, musí být vykládáno tak, že harmonizovanou vnitrostátní úpravu týkající se uznávání a výkonu správních rozhodnutí o převzetí péče o osoby a o jejich umístění, přijatou v rámci severské spolupráce, nelze použít na rozhodnutí o převzetí péče o dítě, které spadá do působnosti tohoto nařízení.**

- 3) **S výhradou posouzení skutkového stavu, k němuž je příslušný pouze předkládající soud, musí být nařízení č. 2201/2003, ve znění nařízení č. 2116/2004, vykládáno tak, že je použitelné *ratione temporis* v takové věci, jako je věc v původním řízení.**

Podpisy.